

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Leeuwse Kunstacademie te SINT-PIETERS-LEEUEW

Hoofdstructuur deeltijds kunstonderwijs

Instellingsnummer 49221
Instelling Leeuwse Kunstacademie
Directeur Patrick HUYBRECHTS
Adres Rink 2 - 1600 SINT-PIETERS-LEEUEW
Telefoon 02-371.22.67
Fax 02-377.54.87
E-mail kunstacademie@sint-pieters-leeuw.be
Website www.sint-pieters-leeuw.be

Bestuur van de instelling Gemeentebestuur van Sint-Pieters-Leeuw
Adres Pastorijsstraat 21 - 1600 SINT-PIETERS-LEEUEW

Dagen van het doorlichtingsbezoek 17-01-2017, 18-01-2017, 19-01-2017, 20-01-2017, 21-01-2017
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 21-01-2017
Datum bespreking verslag met de instelling 21-03-2017

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Dirk ROMBAUT
Teamleden Wouter CORNILLIE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	6
2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?.....	7
3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming.....	7
3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldende vorming	10
3.1.1.3 Beeldende kunst: kunstgeschiedenis, monumentale kunst.....	13
3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	17
4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Deskundigheidsbevordering	19
4.2 Evaluatiepraktijk	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE.....	24
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE.....	26
6.1 Wat doet de academie goed?.....	26
6.2 Wat kan de academie verbeteren?	27
6.3 Wat moet de academie verbeteren?.....	27
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	28

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de academie

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de academie,
3. het algemeen beleid van de academie.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele academie aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de academie een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
 Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opties/instrumenten.
 Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de academie na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitwijzer na of de academie voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de academie voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de academie om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de academie de doelen en gaat de academie dit na?
 - ontwikkeling: heeft de academie aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de academie aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de academie. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de academie of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de academie of van structuuronderdelen als de academie binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de academie of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de academie de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de academie de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de academie het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de academie of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De academie mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Leeuwse Kunstacademie verspreidt haar aanbod Beeldende Kunsten over verschillende locaties in de kerngemeente en in de deelgemeenten van Sint-Pieters-Leeuw. Naast de hoofdschool, een mooi historisch gebouw in het centrum, zijn er verschillende lesplaatsen in andere scholen waar sprake is van gedeeld gebruik van de lokalen. In de gemeente verzorgt de Muziekacademie Anderlecht van het Gemeenschapsonderwijs ook het aanbod van de drie podiumkunsten Muziek, Woord en Dans. Het kunstonderwijsaanbod is hier daarmee volledig uitgebouwd.

Het erkenningsonderzoek van het onderwijsaanbod leverde tijdens deze doorlichting volgende resultaten op:

In de optie algemeen beeldende vorming halen de leerlingen voldoening uit het zelfstandig beeldend handelen en kunnen ze vertrouwen op hun expressiemogelijkheden. De leerlingen van de optie beeldende vorming kunnen zelfstandig projecten voorbereiden en komen tot waardevolle, expressieve en verzorgde resultaten. Beide groepen leerlingen bereiken op overtuigende wijze de leerplandoelstellingen. De leerlingen van de optie monumentale kunst daarentegen bereiken in onvoldoende mate de leerplandoelstellingen. De academie kan niet garanderen dat voor elke leerling het onderwijsaanbod volledig is. De evaluatiepraktijk toont hier niet aan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt hebben.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ze moet de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leeromgeving verbeteren via een meer transparante organisatie. Specifiek moet ze de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leeromgeving verbeteren in de hoofdschool en de verschillende vestigingsplaatsen. De vestigingsplaats Vlezenbeek voldoet niet. Op andere locaties kunnen efficiëntere afspraken gemaakt worden rond het gedeeld gebruik.

In de academie leeft een openheid vanuit de directie ten aanzien van nascholingsinitiatieven. Er is weliswaar geen schriftelijk uitgewerkte visietekst en er ontbreekt een officieel goedgekeurd nascholingsplan zoals de regelgeving voorschrijft. Wel worden de leerkrachten geïnformeerd rond het aanbod vanuit de koepelorganisatie. In de praktijk wordt er echter weinig op dit aanbod ingegaan zodat nascholing zich beperkt tot de verdere persoonlijke artistieke ontplooiing van docenten via deelname aan tentoonstellingen met eigen werk. Sommigen doen ook ervaring op via andere onderwijsopdrachten in het niveau van het secundair onderwijs.

De evaluatiepraktijk van leerlingen valt niet terug op een gemeenschappelijk uitgeschreven visie die gelinkt is aan de vigerende leerplannen. In de lagere en middelbare graad groeit een cultuur om hiermee ontwikkelings- en doelgericht om te gaan. In de hogere graad daarentegen beperkt de evaluatie zich tot een bespreking van wat de leerling aanbrengt via het eigen werk.

Op het vlak van algemeen beleid vertoont zich een geëngageerd en lokaal actief betrokken directie waarbij de besluitvorming centraal geschiedt. Een concrete verdieping van bepaalde procesindicatoren zou door het creëren van een kernteam kunnen ondersteund worden. Een dynamische pedagogisch-didactische sturing blijft nu wat achterwege.

De academie beschikt over een sterk en breed artistiek-pedagogisch project dat voor de drie verschillende graden is uitgewerkt. Belangrijk sleutelbegrip op het vlak van personeelsbeleid is het leraarsprofiel. Men verwacht dat leerkrachten vanuit een empathische benadering de leerlingen onderrichten.

De kleinschaligheid van de instelling maakt mogelijk dat er een sterke individuele aandacht uitgaat naar zorg voor elke individuele leerling. Maar het begrip leerbegeleiding is nog niet professioneel onderzocht. De academie krijgt gunstig advies voor de opties algemeen beeldende vorming en beeldende vorming in de lagere en middelbare graad en krijgt een gunstig beperkt in de tijd als gevolg van tekorten in de optie monumentale kunsten.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opties/instrumenten en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus

Beeldende kunst

- algemeen beeldende vorming
- beeldende vorming
- kunstgeschiedenis
- monumentale kunst

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opties/instrumenten het volgende op.

3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming

Voldoet

De leerlingen bereiken op overtuigende wijze de leerplandoelstellingen. Ze genieten van het beeldend handelen en kunnen vertrouwen op hun expressiemogelijkheden. Zij kunnen zelfstandig werken, evalueren, zichzelf als persoon ontdekken, vormen en ontwikkelen.

Outputgegevens

Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Sinds de vorige doorlichting, in het schooljaar 2005-2006, groeide het leerlingenaantal van deze optie met slechts 1,5 %. Op Vlaams niveau steeg dit met 23 %. Wijzigingen van wijkafdelingen deden het leerlingenaantal schommelen met ongeveer 22 %.

Het aandeel van deze optie binnen de academie stagneert en daalde in dezelfde periode lichtjes van 68 % tot 67 %, en blijft hiermee ver onder het Vlaams niveau van 79 %. Dit wijst op een groeipotentieel. De aanwezigheid van meerdere academies in de nabije omgeving beperkt de expansiemogelijkheden. Dit verklaart ook de intentie tot nauwere samenwerking met het basisonderwijs.

De academie houdt geen doorstroomcijfers bij van haar leerlingen. Een steekproef leert dat de doorstroom van de leerlingen uit het eerste jaar naar het zesde jaar de afgelopen drie jaar gemiddeld 24 % is. Dit ligt boven het Vlaams niveau en wijst onder meer op een tevredenheid bij de leerlingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

In lijn met het artistiek pedagogisch project (APP) van de academie organiseert de vakgroep haar onderwijsaanbod aanvullend op het basisonderwijs zoals het vigerend leerplan omschrijft. Ze leert haar leerlingen de beeldtaal aan, schenkt aandacht voor de psychomotorische ontwikkeling, fijne motoriek en wekt bij hen de interesse op voor wetenschap, architectuur, geschiedenis en natuur.

Veel aandacht in de opdrachten gaat naar de betrokkenheid met en de verwondering voor de wereld van de leerling.

De optie biedt duidelijk een volledig onderwijsaanbod aan met een goede horizontale en verticale samenhang. De vakgroep ontwikkelde instrumenten en werkvormen om dit systematisch te kunnen bewaken. Binnen de vakgroep leven heldere afspraken om alle leerplandoelstellingen regelmatig en – sinds kort - volgens leerlijnen aan te bieden. De kennis- en vaardigheidsdoelstellingen voor de beeldelementen zijn volgens moeilijkheidsgraad goed geordend over de drie leeftijdscategorieën van de opleiding.

Eveneens schenkt het onderwijsaanbod in alle ateliers voldoende aandacht aan de ontwikkeling van de creatieve verbeelding bij de leerling. Daarnaast gaat een evenwichtig gespreide aandacht uit naar de artistiek technische, de kunstzinnige en de sociale inzichten en vaardigheden, inclusief de omschreven attitudes bij de leerlingen. De toenemende graad van complexiteit van de opdrachten draagt bij tot de impliciete leerlijnen voor deze doelstellingen. De vakgroep voert gesprekken om voor deze doelstellingen de leerlijnen te expliciteren.

Waarneming vormt een belangrijk onderdeel in de vele en afwisselende opdrachten waardoor het aansluit als aandachtspunt uit het APP.

De leerkrachten betrekken de leerlingen goed tijdens de instructiemomenten bij de start en de nabespreking aan het eind van de les of opdracht. Meestal heerst tijdens het uitwerken van de opdracht een rustige sfeer die toelaat dat elke leerling met plezier en voldoening geconcentreerd kan werken. Uit de atelierbezoeken blijkt dat zij kwaliteitsvolle werken maken waarbij zij vanuit een duidelijk kader met doelstellingen creatief uitgedaagd worden om persoonlijke invulling te geven aan hun werk. De leerlingen gaan creatief om met de beeldelementen en kunnen hun opdrachten verzorgd afwerken. Ze behalen een goed niveau op vlak van waarneming. In de meeste ateliers werken de leerlingen voldoende zelfstandig volgens het niveau van hun leeftijdscategorie.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

De ateliers in de hoofdschool beschikken over voldoende didactisch materiaal, gereedschap en verbruiksmateriaal om de leerlingen de brede waaier aan opdrachten te laten uitvoeren. Een minimum aan opbergmogelijkheden laat toe om tweedimensionaal werk te drogen en een tijdje te bewaren. Dankzij de oven kan regelmatig keramisch werk worden gebakken. De mogelijkheden om ruimtelijk werk te bewaren zijn weliswaar schaars en zijn van negatieve invloed op het onderwijsaanbod.

De bibliotheek op het secretariaat is voorzien van een goede basis aan kunstboeken en is steeds toegankelijk. In elk lokaal van de hoofdschool is draadloos internet. De academie beschikt sinds kort over enkele digitale tablets voor de leerkrachten.

Elk atelier beschikt over een beperkte mogelijkheid om regelmatig werk van de leerlingen op te hangen en zo een inspirerende artistieke sfeer te creëren, zoals het leerplan omschrijft. Prikborden ontbreken. Het gedeeld gebruik met de groepen van de hogere graad stelt de vakgroep voor de uitdaging om veel werk van de eigen leerlingen op te hangen. Dit heeft tot gevolg dat leerlingen beperkt ondersteunt zijn in het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Voor de andere vestigingsplaatsen is het pedagogisch comfort ondermaats. In de helft van deze lesplaatsen is de academie niet de hoofdgebruiker van de lesplaats. Dit betekent bovendien dat het haar niet is toegestaan gerealiseerd werk van de leerlingen op te hangen. Daarnaast missen deze vestigingsplaatsen de nodige opbergruimte voor het materiaal en om het gemaakte werk te bewaren. Leerkrachten verliezen onnodig extra tijd door het klaarzetten en het opruimen van het lokaal.

In alle wijkafdelingen ontbreken prikboards om het werk van de leerlingen op een kwaliteitsvolle wijze op te hangen. Op al deze plaatsen is slechts een basis aan materiaal voorhanden en ontbreekt een internetverbinding. Een minimum aan didactische kunstboeken ontbreekt eveneens op al deze lesplaatsen.

Infrastructuur De meeste lokalen zijn groot genoeg en voorzien van voldoende daglicht en kwaliteitsvol kunstlicht. Eén wijkafdeling voldoet niet. Op de tweede verdieping zijn twee aanpalende lokalen te klein en niet in overeenstemming met het leerplan (cf.. Leerplan ABV, deel 3, hoofdstuk 3). Zowel in de hoofdschool als op enkele andere lesplaatsen is het aanwezige meubilair ergonomisch niet geschikt.

Evaluatiepraktijk Tweemaal per jaar evalueert elke leerkracht zijn leerlingen. Deze doet dit telkens aan de hand van een gelijkgerichte evaluatiefiche. De evaluatiecriteria op de fiches zijn expliciet gelinkt aan de aangeboden leerplandoelstellingen uit de lessen, met aandacht voor algemene doelstellingen in verband met attitude, proces en product. Deze hoge representativiteit maakt de fiches verschillend per atelier en semester maar toch voldoende gelijkgericht en zo evenwichtig als het onderwijsaanbod. De leerkracht evalueert de leerlingen op basis van de mate waarin de leerlingen de aangeboden doelen bereikt hebben en drukt dit voor elk doel uit in een heldere vierpuntschaal. Aanvullend voorziet de fiche ruimte voor persoonlijk commentaar, gericht aan de leerling. Aan het eind van het jaar is de evolutie van de leerlingen duidelijk. Een totaalscore of -waardering vermeldt de fiche niet.

In bepaalde ateliers van de oudste leeftijdscategorie kunnen de leerlingen eerst zichzelf evalueren. In andere ateliers gebeurt dit niet. Dit is geen gelijkgerichte benadering van de leerlingen tussen de verschillende ateliers. In een evaluatiegesprek geeft de leerkracht duiding bij zijn bevindingen en kan de vergelijking maken met deze van de leerling zelf. Het gesprek heeft als doel de leerlingen extra te motiveren in hun leerproces.

Rapporteringspraktijk Na elke evaluatie krijgen de leerlingen de evaluatiefiches mee naar huis om te overhandigen aan de ouders. Dit gaat gepaard met een kort gesprek met de leerling over de bevindingen van de leerkracht. Nadat de ouders de fiche van hun kind hebben ondertekend geven zij deze aan de leerkracht terug. Op het eind van het schooljaar krijgen de leerlingen de fiche definitief mee naar huis.

Leerbegeleiding De leerbegeleiding is gestoeld op een aangenaam werkklimaat in het atelier en een open interesse in de leefwereld van elke leerling. Regelmatig confronteren de leerkrachten hun leerlingen met elementen die nog niet tot hun leefwereld behoren.

De leerlingen krijgen in de meeste ateliers voldoende de kans om te leren focussen en zich te concentreren op hun activiteit in het atelier, zonder snel afgeleid te worden.

Tijdens de uitvoering van de opdrachten observeert elke leerkracht nauwgezet iedere leerling en past – indien nodig – de doelen van de opdracht bij zodat deze voor elke leerling voldoende haalbaar en uitdagend zijn. Het is nog onduidelijk volgens welke afgesproken strategie de leerkrachten dit doen.

Een gelijkgericht leerlingvolgsysteem hanteert de vakgroep niet. Per atelier bestaan er losse initiatieven maar deze leiden niet tot een toegankelijk overzicht van een leertraject van de leerlingen over meerdere jaren heen.

Deskundigheidsbevordering
*Verspreiding van expertise
Nascholingen*

In de vakgroep heerst sinds enkele jaren een cultuur van gericht overleg over didactische en artistiek-pedagogische onderwerpen. Dit resulteert in een goede afstemming van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk in de verschillende ateliers. Het overleg draagt ook bij tot de ontwikkelingen van leerlijnen. Externe nascholing komt minder aan bod.

3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldende vorming

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen op voldoende wijze. Ze kunnen zelfstandig een project voorbereiden en volgens hun eigen creatieve verbeeldingskracht tot een waardevol resultaat komen dat zij expressief en verzorgd uitwerken.

Outputgegevens
*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

Sinds de vorige doorlichting in het schooljaar 2005-2006, daalde het leerlingenaantal van deze optie met 64 %. Op Vlaams niveau daalde dit met 7,9 %. Het aandeel van deze optie binnen de academie daalt in dezelfde periode, van 29,5 % tot 10,2 %, en komt hiermee onder het Vlaams niveau van 20 %. Er is alsnog geen plausibele verklaring voor deze zwakkere situatie. De academie houdt geen doorstroomcijfers bij van haar leerlingen. Een steekproef leert dat de doorstroom van de leerlingen laag is. De doorstroom van het eerste jaar naar het vierde jaar varieert de laatste drie jaar van 21 % tot 0 %. Voor Vlaanderen is dat ongeveer 48 %. De optie verliest de meeste leerlingen vanaf het vierde jaar. Twee derde van de leerlingen behoort tot de jongste leeftijdscategorie. De oudere leerlingen haken opvallend snel af. Wellicht speelt het tijdstip voor hen, op een avond midden in de week, ook een belangrijke rol. De jongste leeftijdscategorieën hebben les op zaterdag.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

De optie oriënteert de jongeren in de beeldtaal met de nadruk op de intellectuele, emotionele en artistieke ontwikkeling, zoals het APP bepaalt. De vakgroep ziet het als haar taak om voor een specifieke doelgroep, complementair aan het leerplichtonderwijs, in de leemte te voorzien van plastische opvoeding in de 2° en 3° graad van het secundair onderwijs.

Het onderwijsaanbod brengt de leerlingen stapsgewijs in contact met alle leerplandoelstellingen van het leerplan. De vakgroep ontwikkelde net als de collega's van de optie algemeen beeldende vorming, de instrumenten en werkvormen om dit systematisch te kunnen bewaken. De ontwikkeling van expliciete leerlijnen bevindt zich in een beginstadium. Momenteel maken de eerste aangeduide leerlijnen weinig aansluiting met deze uit de optie algemeen beeldende vorming ter bevordering van de verticale samenhang tussen beide opties. Daarnaast houden ze weinig rekening met de tweeledige beginsituatie van de leerlingen over de hele duur van de opleiding.

De leerplandoelen zijn goed gespreid, wat het aanbod gevarieerd maakt. Al vanaf de jongste leeftijdscategorie kunnen de leerlingen projecten bedenken vanuit een aangeboden thema waarbij ze zelfstandig technieken en media kiezen voor de realisatie ervan. De thema's in de opdrachten voor de twee jongste leeftijdsgroepen zijn afgestemd op hun leefwereld. Dit is in mindere mate het geval voor de oudste leeftijdsgroep.

De inhoud van de vakken kent een goede horizontale samenhang. De opdrachten integreren de drie artistieke vakken waarnemingsteken, kleur en vorm, in samenhang met kunstinitiatie. Voor de twee oudste leeftijdsgroepen biedt de academie aparte en verdiepende lessen kunstgeschiedenis aan, met eveneens een goede aansluiting op de artistieke vakken.

De goede atelierorganisatie leidt tot een aangename sfeer waarin elke leerling met de nodige rust en concentratie aan het werk kan. De leerlingen zijn gemotiveerd en genieten van het lesaanbod en van hun creatieproces. Voor vele opdrachten maken ze ontwerpen in hun schetsboek die ze later uitwerken op groot formaat. Hun werk getuigt van veel creatieve verbeelding, een goed waarnemingsvermogen, zin voor vlakke en ruimtelijke compositie en een goed ontwikkeld gevoel voor grafiek en kleur. De realisaties zijn verzorgd afgewerkt.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

Aan alle groepen biedt de academie voldoende kwaliteitsvol materiaal aan zoals het didactisch materiaal voor waarnemingsopdrachten, gereedschap en verbruiksmateriaal. Keramisch werk kan op de academie worden gebakken. De opbergmogelijkheden zijn eerder minimaal. Eveneens ontbreken prikboarden zoals het leerplan omschrijft. Dit beperkt de mogelijkheden om vlot en kwaliteitsvol het gerealiseerde werk op te hangen ter bevordering van de kwaliteit van het didactisch pedagogische proces.

De ICT-middelen zijn beperkt. In de lokalen is geen computer voorhanden. Een draadloze internetverbinding laat wel toe dat de leerkrachten met hun apparatuur aan de slag kunnen.

Op de eerste verdieping bevindt zich de bibliotheek van de academie die beschikt over voldoende waardevolle kunstboeken. Deze is altijd toegankelijk tijdens de openingsuren van de academie. Een lokaal met beamer en projectiescherm kan meestal ook worden gebruikt.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

De evaluatie verloopt vrij gelijkaardig zoals hierboven beschreven voor de optie algemeen beeldende vorming.

Tweemaal per jaar krijgen de leerlingen een evaluatie die verwijst naar de aangeboden leerplandoelstellingen, volgens een duidelijke vierpuntenschaal. Een belangrijk verschil met de algemeen beeldende vorming is sinds dit jaar de nauwe betrokkenheid van elke leerling in de vorm van een zelfevaluatie. Eerst evalueert elke leerling zichzelf en vult zijn bevindingen in op de evaluatiefiche. Deze duidt ook aan welke werkpunten hij prioriteit wenst te geven voor het verdere schooljaar. Aansluitend evalueert de leerkracht op dezelfde fiches, voegt persoonlijk commentaar toe en heeft een evaluatiegesprek met elke leerling individueel. Hierbij worden elkaars bevindingen besproken en gericht advies gegeven voor de volgende periode. De aangeduide werkpunten beïnvloeden de focus bij de realisatie van de daaropvolgende opdrachten.

Rapporteringspraktijk In het evaluatiegesprek rapporteert de leerkracht duidelijk de eigen bevindingen van de evaluatie aan de leerling en vergelijkt deze met die van de leerling. Aan het eind van het jaar worden de fiches met de leerlingen mee gegeven.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem In het kader van een goede leerbegeleiding bouwen de leerkrachten een vertrouwensrelatie op met elke leerling. Een aangenaam klimaat in het atelier laat de leerlingen toe zich goed te voelen en geconcentreerd te werken. De communicatie verloopt aangenaam waardoor het effect van de individuele begeleiding tijdens het uitvoeren van de opdracht groot is.

Per lesmoment observeert de leerkracht bij de begeleiding de leerling en past hierbij – indien nodig – de lesdoelen aan zodat deze voor de leerling haalbaar en voldoende uitdagend zijn. Net zoals in de optie beeldende vorming is het nog onduidelijk volgens welke afgesproken strategie de leerkrachten dit doen. Zorgleerlingen krijgen ondersteuning en gedifferentieerde begeleiding om met de beperkte middelen die voorhanden zijn, geïntegreerd in de groep te werken. De vakgroep beschikt niet over een leerlingvolgsysteem.

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Verspreiding van expertise Binnen deze vakgroep leeft nog geen cultuur om gericht overleg te plegen over didactische en artistiek pedagogische onderwerpen.

3.1.1.3 Beeldende kunst: kunstgeschiedenis, monumentale kunst

Voldoet niet

De academie biedt geen garantie dat in het specifiek atelier het onderwijsaanbod voor elke leerling volledig is. De meeste leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in onvoldoende mate. De evaluatiepraktijk toont voor beide vakken niet aan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt hebben.

Outputgegevens Sinds haar opstart in 2007-2008 steeg het leerlingenaantal van deze optie met 159 %. Op Vlaams niveau groeide dit met 96 %. Dit wijst op een vraag in de regio naar een aanbod beeldende kunst in de hogere graad.

Leerprestaties Het aandeel van deze optie binnen de academie stijgt in dezelfde periode, van 8 % tot 23 %, en blijft hiermee ver boven het Vlaams niveau van 1,3 %. De laatste drie jaar echter daalde het leerlingenaantal met 34 % terwijl dit cijfer op Vlaams niveau steeg met 13 %.

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

De academie houdt geen doorstroomcijfers bij van haar leerlingen. Een steekproef op basis van aantallen, en de gemiddelde spreiding per leerjaar, leert dat de doorstroom, van de leerlingen van het eerste naar het zesde jaar van de opleiding, de afgelopen vier jaar slechts 13 % is. Op Vlaams niveau is dat iets meer dan 30 %. In deze periode bevindt zich in de eerste twee leerjaren meer dan de helft van het totaal aantal leerlingen. De optie kent systematisch de grootste leerlingenuitval na het derde jaar. Op dat moment verliest de optie gemiddeld driekwart van haar leerlingen die ooit aan de optie gestart zijn. De vraag rijst of het volledig onderwijsaanbod voor de meerderheid van de leerlingen voldoende gekend of gewenst is. Er leeft in de academie de behoefte om ook andere opties in de hogere graad te kunnen aanbieden om zo beter te kunnen aansluiten op de leervraag van bepaalde doelgroepen.

Veel afgestudeerde leerlingen blijven na de opleiding actief, hetzij in tal van kwaliteitsvolle kunstkringen en – verenigingen, hetzij als vrije leerling in de academie. Af en toe realiseren leerlingen of oud-leerlingen werk bestemd voor de publieke ruimte, uitgevoerd naar aanleiding van openbare architectuurprojecten.

Onderwijsaanbod De vakgroep wil een toegankelijke opleiding op maat aanbieden en organiseert haar onderwijsaanbod in twee delen. Expliciete leerlijnen zijn er binnen de vakgroep niet bepaald, maar de leerlingen zonder een vooropleiding krijgen in de eerste drie leerjaren een basisopleiding met voornamelijk een algemeen technisch artistieke leerinhoud. Veel aandacht gaat uit naar het leren waarnemen, het verschaffen van artistiek technische inzichten en het aanleren van sociale en maatschappelijke vaardigheden en attitudes. Dit aanbod kunnen de leerlingen volgen binnen een of meerdere domeinen naar keuze zoals het minimum leerplan aangeeft. Voor deze optie zijn dit tekenkunst, schilderkunst of beeldhouwkunst.

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

In de laatste twee leerjaren wil de vakgroep de leerlingen voornamelijk de specifieke artistiek-technische leerinhoud aanbieden conform het minimum leerplan. Ze doet dit door de moeilijkheidsgraad en complexiteit van de opdrachten in de tijd te vergroten maar zonder dat het onderwijsaanbod volgens leerlijnen voor de artistieke doelen van de optie is opgebouwd. Daarnaast blijkt uit onderzoek van de jaarplannen, atelierbezoeken en gesprekken dat de specifieke artistiek-technische leerinhouden onvolledig zijn. In het vak kunstgeschiedenis krijgen de leerlingen wel een volledig en evenwichtig aanbod dat een goede horizontale samenhang vertoont met de specifiek artistieke ateliers. Regelmatig gaat de leerlingengroep op uitstap naar interessante musea in binnen – en buitenland.

De leerlingen die al een basis- of vooropleiding hebben genoten, kunnen bij aanvang van de opleiding meteen aan de specifieke artistiek-technische opdrachten werken waarbij ze de artistieke leerplandoelstellingen voor monumentale kunst nastreven. Hiervoor kiezen zij een of meerdere ateliers met hun specifiek domein, tekenen, schilderen of beeldhouwen. Tussen het onderwijsaanbod van deze ateliers is een redelijk tot goed horizontaal verband, maar geen enkel atelier biedt autonoom het volledig onderwijsaanbod aan.

De leerlingen die het volledig onderwijsaanbod volgden, slagen erin de leerplandoelstellingen met grote overtuiging te bereiken. Zij vormen echter een kleine minderheid. Hun werk getuigt van grote inventiviteit, aandacht voor expressie, vorm, verhouding en materiaalgebruik van hun project, in duidelijke relatie met de ruimte waarvoor het project is ontworpen. Deze zijn zowel grafisch, schilderkundig als ruimtelijk. In de gesprekken met hen toonden zij aan dat elk werk tot stand kwam na een authentiek en kwaliteitsvol ontwerpproces. De onderbouwing van dit proces met een referentiekader uit de kunstgeschiedenis of het actueel kunstgebeuren is eerder beperkt. De resultaten zijn authentiek, artistiek interessant en technisch met grote vakkundigheid uitgevoerd.

Onderwijsorganisatie
Groeperingsvorm
Onderwijstijd

De academie organiseert het eerste deel van de opleiding in meerdere parallelle ateliers van verschillende beeldende kunstdisciplines. Twee ateliers behandelen de tweedimensionale technieken. Naast een atelier voor tekenkunst en grafische technieken is er het atelier schilderkunst. Een derde atelier focust op driedimensionale technieken zoals boetseren naar model, keramische technieken en beeldhouwkunst. Geen enkel van deze ateliers biedt autonoom het volledig onderwijsaanbod voor monumentale kunsten aan. Het tweede deel van de opleiding zou volgens het APP de focus leggen op de specifieke leerplandoelstellingen van monumentale kunst. Dit strookt echter niet met de realiteit.

Uit de jaarplannen, de atelierbezoeken en gesprekken met leerlingen blijkt dat een minderheid van de leerlingen les volgt of heeft gevolgd in complementaire ateliers.

Om van een volledig aanbod te kunnen genieten moet elke leerling minstens twee ateliers volgen, namelijk deze met een twee- en een driedimensionaal aanbod. Slechts een minderheid van de leerlingen doet dit. De vakgroep waakt niet over het curriculum van elke leerling. Door deze onbepaalde onderwijsorganisatie kan de vakgroep geen volledig onderwijsaanbod voor alle leerlingen garanderen.

Alle leerlingen van het voorlaatste en laatste jaar van de opleiding volgen het vak kunstgeschiedenis.

Opvallend is de aanwezigheid van vele vrije leerlingen. Vaak zijn dit oud-leerlingen van de optie. Meestal ondersteunen deze leerlingen door hun aanwezigheid duidelijk de leeromgeving voor de reguliere leerlingen. De leerkrachten kunnen zelf aangeven hoeveel vrije leerlingen zij in hun ateliers toelaten maar binnen de vakgroep zijn geen criteria hieromtrent afgesproken om het pedagogisch comfort in verband met beschikbare ruimte en tijd voor de begeleiding van reguliere leerlingen te borgen.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

De atelierruimtes beschikken over voldoende kwaliteitsvol materiaal om een brede waaier aan technieken aan te leren en diverse projecten uit voeren. Vele tafels en schildersezels laten toe om grafische en schilderkundige studies te maken. Een grote variëteit aan producten, papier en gereedschap staat steeds ter beschikking. Voor ruimtelijke studies zijn er meerdere soorten klei, steensoorten, metaal en werkbanken voorhanden. De leerlingen kunnen gebruik maken van voldoende gereedschap en een oven voor het bakken van keramisch werk. De verschillende atelierruimtes om waarnemingsstudies te maken naar model zijn ook voldoende uitgerust.

De optie deelt de meeste atelierruimtes met de lagere en middelbare graad. Het gebrek aan prikborden maakt het niet altijd eenvoudig om voldoende werk van de leerlingen op een kwaliteitsvolle manier op te hangen. Dit bemoeilijkt het creëren van een inspirerend atelier. Vooral op de eerste verdieping, in de ruimtes van de lagere graad, is dit een uitdaging.

Voor het vak kunstgeschiedenis beschikt de academie over een vrije atelierruimte die voorzien is van een vaste beamer, een groot scherm en voldoende zitmeubilair. De leerlingen kunnen op een comfortabele wijze les volgen en in dialoog treden met elkaar.

Infrastructuur

De atelierruimtes zijn met elkaar verbonden wat de cross-over-werking goed ondersteunt.

De beschikbare atelierruimte voor kunstgeschiedenis is voldoende groot en gelegen op de eerste verdieping, wat ten goede komt aan het klasklimaat.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

De evaluatiepraktijk verloopt anders dan in de andere opties in deze academie. Tweemaal per jaar evalueert een lerarenteam elke leerling op basis van een voorstelling in het atelier van het gerealiseerde werk en een gesprek hierover. Alle leerlingen zijn op deze evaluatiegesprekken aanwezig. Het werk en het leerproces van de leerling vormen de uitgangspunten voor de reflectie door een juryteam. Eénmaal per jaar noteert de verantwoordelijke atelierleerkracht een beknopte nota op een evaluatiefiche. De fiche bevat het overzicht van de nota's over de verschillende leerjaren. De bevindingen per leerjaar vertonen onderling weinig verband waardoor de evolutie van de leerling onduidelijk is.

De beschrijving per evaluatie is heel summier en beperkt zich tot een of enkele aspecten van het werk van de leerling of van zijn proces. De mate van waardering van de jury voor de inzet van de leerling of voor zijn niveau is in vele fiches onduidelijk. De leerkrachten hanteren hiervoor geen gelijkgericht kader. Bovendien mist de beschrijving de link met de leerplandoelstellingen van het artistiek atelier en het vak kunstgeschiedenis. Dit maakt de evaluatie weinig betrouwbaar en valide. De nota schetst geen betrouwbaar beeld van waar de leerling zich bevindt in zijn leerproces.

De evaluatiepraktijk, in haar geheel over alle leerjaren heen, maakt een koppeling met slechts een willekeurig en een beperkt deel van de leerplandoelstellingen. Ze toont bovendien niet aan in welke mate de leerlingen deze bereiken hebben. Hierdoor mist de evaluatie evenwicht en validiteit.

De leerkrachten delen de inhoud niet mee van de neergeschreven nota op de evaluatiefiche. De academie maakt hierbij een inbreuk op de regelgeving die zegt dat voor de twee evaluaties per leerjaar de inhoud van de geschreven evaluatie aan de leerling moet meegedeeld worden (Besluit van de Vlaamse Regering, 31/07/1990, houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting "Beeldende kunst", artikel 19) . De leerlingen krijgen geen duidelijk beeld van hun ontwikkelingstraject of wat voor hen haalbaar is in de toekomst.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

Om een effectieve leerbegeleiding te realiseren heeft de vakgroep, conform het APP, veel aandacht voor een aangename sfeer in alle ateliers en tonen de leerkracht hun oprechte interesse in de leefwereld van de leerlingen. De vakgroep ziet het als haar opdracht om via de opdrachten en de persoonlijke begeleiding de leerlingen regelmatig in contact te brengen met historische en actuele informatie over kunst en cultuur. Omgekeerd worden referenties gemaakt vanuit het vak kunstgeschiedenis naar de projecten van de leerlingen in het artistiek atelier.

De sfeer in de ateliers is gemoedelijk en nodigt uit tot geconcentreerd werken. De leerkrachten observeren hun leerlingen tijdens de realisatie van de opdrachten goed maar sturen slechts fragmentair bij, namelijk deze van hun vertrouwde discipline. Hierdoor wordt elke leerling onvoldoende uitgedaagd om zich te vormen volgens de algemene doelstellingen van het leerplan.

Regelmatig komen een of meerdere leerkrachten spontaan in het atelier van een collega om een bepaald werk van een leerling te bekijken en te bespreken. Een systematische aanpak ontbreekt om iedereen gelijkgericht te bereiken. Voor de betrokken leerlingen zijn deze cross-over-gesprekken altijd inspirerend.

Via informele weg wisselt de vakgroep intern veel informatie over de leerlingen en hun werkproces uit. Een leerlingvolgsysteem hanteert deze vakgroep niet. De evaluatiefiches, met het overzicht van de summier nota's per leerjaar, zijn een bron van eerste informatie over het leertraject van een leerling. Inhoudelijk is deze informatie echter zo beperkt dat deze fiches niet kunnen functioneren als een leerlingvolgsysteem.

Deskundigheidsbevordering
Verspreiding van expertise

Binnen deze vakgroep is er veel informeel overleg o.a. over de leerlingen en organisatorische onderwerpen. De cultuur om gericht te overleggen en duidelijke afspraken te maken over didactische en artistiek pedagogische onderwerpen leeft hier niet.

3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De instelling spoort tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op maar doet dat nog onvoldoende op systematische wijze. Ze is hierin onregelmatig en onvolledig. Dat blijkt uit de wijze waarop de instelling verplichte controles en risicoanalyses uitvoert en de inspraak van het personeel regelt. Zo zijn er niet van alle plaatsen risicoanalyses gemaakt en is er ook geen vademecum dat het personeel inlicht.

Door de aanwezigheid op verschillende leslocaties kent de instelling de tekorten waaraan ze moet werken onvoldoende. Dat belet haar om waakzaam te zijn voor ongunstige factoren en veranderingen in de omgeving waarin wordt onderwezen en leerlingen worden begeleid.

Het verklaart waarom plannen zoals het globaal preventieplan en het jaaractieplan niet consequent inspelen op tekorten die specifiek zijn voor de instelling. Sommige tekorten kregen een oplossing, maar er zijn ook gekende tekorten die al langere tijd aanslepen. De uitwerking van het plan is niet altijd doelgericht en voor sommige verbeteracties is er onduidelijkheid en onzekerheid over het vereiste budget om ze uit te voeren.

De planning mist aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren en/of aantonen dat de instelling proactief handelt. Er is nog te weinig een cultuur waarbij elkeen op eigen niveau verantwoordelijkheid neemt. Dat laat zich voelen in de feitelijke situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijken er een aantal tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting nog onvoldoende opgelost. Wat moet verbeteren, is in de planning slechts gedeeltelijk voorzien. Er is onvoldoende initiatief om, in afwachting van een oplossing ten gronde, via organisatorische maatregelen en doelgerichte acties iets te ondernemen om de situatie fundamenteel te verbeteren.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting de meeste locaties van de leer- en werkomgeving van de instelling. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse valt op dat niet alle locaties even comfortabel zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. Er zijn geen overeenkomsten met de eigenaars van de wijkafdelingen waar ook andere onderwijsniveaus lesgeven en waarvan sommigen niet behoren tot het patrimonium van de inrichtende macht. Daar bevindt de academie zich in een labiele positie. Ook het veiligheidsbeleid is op die plaatsen niet of onvoldoende ontwikkeld. De vestiging Vlezenbeek viel op omwille van de locatie op de zolder die onvoldoende is en een te lage trapleuning. Er stelt zich ook een probleem met de gevaarlijke elektrische verwarmingstoestellen in de lokalen. In de hoofdschool zijn er inbreuken in het keuringsverslag die nog niet zijn opgelost. In het lokaal van de monumentale kunst bevindt zich een onbeveiligde buissnijmachine. Er worden niet op alle lesplaatsen evacuatieoefeningen voorzien. Op het vlak van het sanitair blijken de installaties in de hoofdschool verouderd maar wel regelmatig en proper gepoetst.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Er is een gedeeltelijke opsporing waarmee de instelling tekorten vaststelt en omwille van de gedeeltelijke verbetering van tekorten, vertrouwt de onderwijsinspectie erop dat het vereiste beleidsvoerend vermogen aanwezig is. Wanneer de instelling de kwaliteit van haar bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne consequenter bewaakt, daadkrachtiger tekorten beheerst en verbeteracties uitvoert, moet het mogelijk zijn deze verbetering op eigen kracht vorm te geven.

4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** In de academie leeft vanuit de directie een openheid om initiatieven rond nascholing te bevorderen. Het regelmatig bouwen aan een toename van de eigen expertise via voorstellingen en performances vanwege de leerkrachten, wordt als een belangrijke troef beschouwd ten gunste van de kwaliteit in de ateliers.
- De academie beschikt niet over een officieel nascholingsplan en is hierdoor wettelijk niet in orde met de regelgeving. Een schriftelijk uitgewerkte visietekst over nascholing is er niet en gegevens hierover zijn ook niet in het APP terug te vinden.
- Ondersteuning** Het schoolbestuur en de academie voorzien voldoende middelen om aan vragen rond nascholing tegemoet te komen. Echter, er worden weinig vragen gesteld gezien een dynamisch en operationeel kader niet voorhanden is. Aan het begin van het schooljaar worden de leerkrachten voldoende geïnformeerd rond het aanbod van nascholingen vanwege de koepelorganisatie van de begeleidingsdienst. Stimulerende initiatieven ter ondersteuning van de deskundigheidsbevordering worden niet vanuit het beleid aangestuurd gezien de afwezigheid van concrete doelstellingen. Slechts de administratieve leiding en enkele leerkrachten gaan daarom actief aan de slag in het kader van enige, gestuurde professionalisering.
- Doeltreffendheid** Het uiteindelijk resultaat van acties rond deskundigheidsbevordering is veeleer erg beperkt. Uit de voorgelegde lijsten van de gevolgde nascholingen blijken omzeggens geen leerkrachten de laatste jaren enige vorm van nascholing te hebben aangevraagd. Het is ook niet duidelijk of leerkrachten elders enige vorm van nascholing hebben gevolgd want dit wordt niet bevraagd. Regelmatig volgen zowel de directie als administratieve medewerker de bijscholingscursussen in verband met het schoolbeheer. Een inhoudelijk verband tussen bv. functioneringsgesprekken en deskundigheidsbevordering is niet aanwezig want er zijn nog geen geïndividualiseerde, formele functiebeschrijvingen waar kan naar verwezen worden.

Ontwikkeling De academie kan naar de toekomst belangrijke ontwikkelingen op gang trekken met het oog op een toenemende graad van permanente professionalisering van haar personeel. Zo zou een visie kunnen ontwikkeld worden die vertrekt vanuit een inventaris van de aanwezige, interne knowhow. Het opstellen van bv. competentiekaarten kan de mogelijkheid bieden om de inzetbaarheid van de leerkrachten beter te omschrijven. Een andere invalshoek biedt een gericht onderzoek naar de noodzakelijke en/of gewenst behoeftes via een systematische bevraging van de leerkrachten of via het structureel in kaart brengen van de noden op basis van een sterkte/zwakte analyse in de verschillende ateliers. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen artistiek-vaktechnische thematiek en algemeen pedagogisch-didactische noden.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De academie heeft geen neergeschreven visie over evaluatie, evenmin nam zij hierover aspecten op in haar APP.

In grote mate leeft bij de leerkrachten de overtuiging dat een goede evaluatiepraktijk met aandacht voor product- en procesevaluatie de pedagogische relatie tussen de leerkracht en de leerling versterkt. Vele leerkrachten vinden dat een grote betrokkenheid van de leerling bij de evaluatie belangrijk is. Iedereen is het erover eens dat de informatie uit de evaluatiepraktijk ook steeds een aanleiding moet vormen om de eigen werking in vraag te stellen.

Dit is in lijn van de regelgeving. De richtlijnen uit de vigerende leerplannen stellen enerzijds dat een regelmatige (pedagogische) evaluatie nuttig kan zijn om tot effectieve vorming van de leerling te komen. Anderzijds vermelden deze plannen dat de specificiteit van de evaluatiepraktijk de leerkracht dwingt tot een eigen attitudevorming zoals openheid, breeddenkendheid en kritische zin. De leerkrachten vinden het bovendien belangrijk om onderlinge concurrentie tussen leerlingen te vermijden..

Binnen de verschillende vakgroepen van deze academie leven los van elkaar meerdere opvattingen over de koppeling die de evaluatiepraktijk moet maken met de leerplandoelstellingen. In de lagere en middelbare graad leeft de overtuiging dat deze koppeling heel belangrijk is. De leerkrachten van de hogere graad zijn deze mening niet toegedaan.

Hiermee sluit de academie niet aan met de regelgeving (Omzendbrief "Leerlingen evalueren in het deeltijds kunstonderwijs, 03-10-2014) en de bepalingen uit de leerplannen (leerplan 2.3.3. tot 2.3.5) die verwijzen naar het belang van evalueren en de rol van het schoolteam bij de bepaling van het APP waarin aspecten van de evaluatiepraktijk zijn in opgenomen.

Ondersteuning De ondersteuning die de academie aan haar evaluatiepraktijk biedt verschilt per graad. In de optie algemeen beeldende vorming van de lagere graad evalueert elke leerkracht zijn leerling aan de hand van een gelijkgerichte evaluatiefiche waarin de specifieke aangeboden leerplandoelstellingen als evaluatiecriteria zijn opgenomen. Naast de proces- en productevaluatie gaat in de evaluatie ook aandacht uit naar algemene doelstellingen in verband met attitude. Dit geldt eveneens voor de optie beeldende vorming waarbij specifiek artistieke en technische doelstellingen per artistiek vak geordend zijn. De optie monumentale kunst werkt met een binnen de optie gemeenschappelijk, eigen evaluatiefiche.

De leerlingen van de oudste leeftijdsgroep van de lagere graad en van een groep van de middelbare graad evalueren sinds dit jaar eerst zichzelf aan de hand van deze fiche. Deze van de middelbare graad kunnen aangeven welke eigen werkpunten extra aandacht verdienen in de toekomst. Nadat de fiche door de ouders ondertekend is, noteert de leerkracht op de fiche zelf de eigen bevindingen. Daarna volgt een individueel gesprek met de leerling. Andere leerlingen van de middelbare graad maken geen zelfevaluatie maar worden meteen door de leerkracht geëvalueerd. Aan het eind van het jaar geven de leerkrachten de evaluatiefiches met de leerlingen mee. Op de fiches vermelden de leerkrachten geen punten zodat de leerlingen zich op basis daarvan onderling niet kunnen vergelijken.

De vraag blijft hangen of en wanneer de ouders inzicht krijgen in de ingevulde versie van de evaluatiefiche door de leerkracht. Het blijft dan ook onduidelijk hoe de academie het overzicht bewaart op de groepen ouders aan wie zij de evaluatiefiches heeft overgemaakt.

De vakgroep van de hogere graad evalueert tweemaal per jaar elke leerling op basis van een presentatie van het gerealiseerde werk in een evaluatiegesprek, in aanwezigheid van alle leerlingen. De vakgroep maakt geen betrouwbare terugkoppeling met de leerplandoelstellingen. Evenmin gebruikt ze een ander kader met criteria voor een gelijkgerichte evaluatie. De bevindingen van het juryteam worden heel beknopt op de evaluatiefiche van de leerling genoteerd. De vakgroep rapporteert deze geschreven informatie van de evaluatie nadien niet aan de leerling en vormt daarmee een inbreuk tegen de regelgeving. (BVR 31-07-1990, art. 19). Volgens de vakgroep haalt de leerling voldoende informatie uit het evaluatiegesprek om zich een beeld te vormen van de evaluatie en hoe hij verder moet. Deze vaststelling is echter gebaseerd op een aanvoelen door het lerarenkorps. Niemand kan zich een betrouwbaar beeld vormen van in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen heeft hebben.

De academie bewaart de fiches en behoudt zo een overzicht van de geschreven commentaren over de jaren heen.

Doeltreffendheid Zoals de ondersteuning voor de evaluatie per graad van elkaar verschilt, zo uiteenlopend is ook de doeltreffendheid van de evaluatie. In de lagere en middelbare graad biedt de evaluatiepraktijk een duidelijk beeld van het bereiken van de leerplandoelstellingen door de leerlingen. Door de systematische bewaking van het onderwijsaanbod en de transparante link met de evaluatie, is ook de evaluatie over het hele studietraject volledig. Aanvullend is het voor sommige leerkrachten duidelijk welke de motivatie van hun leerlingen is om bepaalde werkpunten op te nemen.

Voor de leerkrachten en de leerlingen van de hogere graad is het onduidelijk in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt hebben. De omschrijvingen op de fiches schetsen geen duidelijk beeld van waar de leerling staat in zijn ontwikkelingsproces. De vakgroep hogere graad kan noch de validiteit noch de betrouwbaarheid en de representativiteit van de evaluatie garanderen.

Het leerplan beschrijft nochtans in verband met de evaluator, onder 2.3.5, dat het van grote waarde is dat de leerlingen op stimulerende wijze de eigen vooruitgang gewaardeerd zien. De academie moet trachten te achterhalen in hoeverre de leerlingen bepaalde attitudes/vaardigheden hebben verworven en bepalen in welke mate die gedragingen/verworvenheden verder al of niet gestimuleerd zullen worden, vastgelegd en gerapporteerd. Door adequate rapportering (mondeling of schriftelijk) worden de bevindingen zinvol ingebouwd in het vormingsproces.

Ontwikkeling Het ontwikkelingsgericht denken aan de academie over de evaluatiepraktijk situeert zich voornamelijk op het niveau van de vakgroepen en krijgt geen sturing van bovenaf of vanuit het gehele lerarenteam. De verschillen in de evaluatiepraktijk binnen de vakgroepen zijn het gevolg van de mate waarin elke vakgroep ontwikkelings- en doelgericht denkt en handelt om vooropgestelde doelen te bereiken. Ze kunnen dit momenteel niet doen vanuit een duidelijke visie op het niveau van de academie.

De evolutie van de evaluatiefiches binnen de lagere en middelbare graad van de afgelopen jaren toont aan dat deze vakgroepen actief ontwikkelingsgericht denken en handelen. Dit is niet in overeenstemming met de praktijk van de vakgroep in de hogere graad. De evolutie van de beoordelingsschaal in de lagere en middelbare graad toont duidelijk aan dat deze vakgroepen ernaar streven om het motiverende effect van de evaluatie te optimaliseren. Zo is de mate waarin een leerling een doelstelling bereikt heeft sinds dit jaar op de fiche niet meer gelinkt aan de omschrijving 'goed werken'. Hierdoor vermijdt de vakgroep ongewenste stigmatiserende effecten. Verder zijn de vakgroepen op zoek om de planlast te beperken en een heldere koppeling te maken met leerlijnen uit hun onderwijsaanbod.

De vakgroep van de hogere graad staat aan het begin van een ontwikkelingsproces, om van de evaluatiepraktijk een ondersteunende bouwsteen van haar onderwijspraktijk te maken.

De richtlijnen uit de leerplannen leggen de nadruk op de verantwoordelijkheid van het voltallig schoolteam om in samenhang met de vorderingen van de leerlingen ook de academie zelf pedagogisch-didactisch te doen evolueren. Hierbij wordt van het team verwacht dat zij de leerdoelen expliciet hanteert, open staat voor diverse onderwijsmethoden, oog heeft voor leerlijnen (vanuit het APP) en dat ze de individuele ontwikkeling van de leerling en het groeiproces kan (bege-)leiden. De specifieke vorm van partnerschap dat hiervoor gehanteerd dient te worden is het vakoverleg en de coördinatie (leerplan 2.3.4). Van hieruit dient zij een duidelijke visie op de evaluatiepraktijk te ontwikkelen. Dit zal een gelijkgerichte kwaliteit van en controle op de evaluatie mogelijk maken, waarna de mogelijke bijstellingen kunnen volgen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de academie levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De leiding van de academie berust in handen van één directeur. Dit leiderschap kan omschreven worden als begripvol, met een luisterend oor en een belangrijk inspirerend aspect op het vlak van invoelingsvermogen naar de leerlingen. Binnen dit beeld kan het intellectueel stimulerend aspect nog versterkt worden, bv. op het vlak van onderzoek naar innovatieve ontwikkelingen binnen bepaalde procesindicatoren zoals de nascholing. Het leiderschap overstijgt het eigenbelang en onderschrijft met overtuiging de missie en betekenis van kunstonderwijs binnen het maatschappelijk gebeuren, o.m. door een actieve lokale betrokkenheid in de verschillende lesplaatsen van Sint-Pieters-Leeuw en deelgemeenten. Binnen de participatieve stijlvoering zijn kernbegrippen zoals vertrouwen, geduld en interactieve luisterbereidheid aanwezig. Daartegenover staat omzeggens weinig betrokkenheid van de groep in de centrale besluitvorming.
- Visieontwikkeling** De academie beschikt over een sterke, overzichtelijke en breed ingevulde artistiek-pedagogische visie, ook artistiek pedagogisch project (APP) genoemd. Deze visie straalt uit tot op het niveau van de pedagogisch-didactische werking: zo verwijzen de evaluatiefiches duidelijk naar het APP. Gemeenschappelijke aandachtspunten vormen de begrippen betrokkenheid, focus, verwondering, liefde voor het vak en kunstbeschouwing. Dit APP biedt een kader van dynamiek, onder meer door interactie met het team hierover, en het betrekken van de groep bij de groei, verandering en totstandkoming ervan. In een tweede luik is de visie uitgewerkt over de drie verschillende graden. Tot slot is er, zoals hoger al naar verwezen, ook aandacht voor een bijzonder profiel van de leerkracht op het vlak van empathisch vermogen. Momenteel is het APP nog niet gekoppeld aan doelbewuste, in de tijd afgebakende actieplannen, zoals kleinere projecten. Veeleer zullen ontwikkelde projecten doordrongen zijn van het gedachtengoed van dit APP.
- Besluitvorming** Er is een juridisch-formeel kader in de vorm van een ABOC. Er blijkt echter nog geen verantwoordelijkheidsgevoel vanuit de medewerkers om actief betrokken te worden bij vormen van belangrijke besluitvorming op bestuursniveau. Er is weinig aanwezigheid en deelname van medewerkers op gebieden die rechtspositioneel voor hen toch belangrijk zijn. Deze cultuur werd (nog) niet ontwikkeld. Op het vlak van inhoudelijke besluitvorming kan het creëren van een soort kernteam als middenkader een opportuniteit en een hulp zijn om bepaalde procesindicatoren diepgaander te bestuderen en te ontwikkelen.
- Kwaliteitszorg** Er gaat een sterke aandacht uit naar zorg voor elke individuele leerling. Het feit dat de directeur iedere leerling persoonlijk kent, illustreert zijn gevoeligheid voor kwaliteit in de breedte en in de diepte. De kleinschaligheid van deze instelling maakt dit mogelijk, het engagement en de persoonlijke bezieling van directie en korps zijn bijkomend de belangrijkste garanties voor een goede, kwalitatieve benadering. De professionalisering om te komen tot een integraal kwaliteitszorgsysteem staat aan het begin van een ontwikkelingsproces.

**Inbreuken op de
regelgeving** Goedkeuring van een jaarlijks nascholingsplan door de inrichtende macht,
schoolbestuur en/of officiële lerarenvertegenwoordiging (art. 8 van het
kwaliteitsdecreet).

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE

6.1 Wat doet de academie goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het bereiken van de leerplandoelstellingen door de leerlingen in de optie algemeen beeldende vorming van de lagere graad.
- Het bereiken van de leerplandoelstellingen door de leerlingen in de optie beeldende vorming in de middelbare graad.
- Het aanbieden van een volledig en evenwichtig onderwijsaanbod goed opgebouwd volgens leerlijnen in de lagere en middelbare graden.
- Het opstarten van zelf-evaluatie door de leerlingen, met een duidelijke link naar de les- en leerplandoelstellingen.
- Het aanbieden van hoogstaande artistieke begeleiding binnen de domeinen schilderkunst, tekenkunst, beeldhouwkunst en monumentale kunsten annex kunstgeschiedenis.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De openheid naar en de bevordering van een permanente, individuele artistieke ontplooiing bij elke leerkracht.
- Het ter beschikking stellen van de nodige informatie en middelen voor nascholing.
- Het evalueren van de leerlingen volgens de les- en leerplandoelstellingen in de opties algemeen beeldende vorming en beeldende vorming.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het begripvol en dienend leiderschap met inspirerend aspect op het vlak van invoelingsvermogen naar de leerlingen.
- Het overzichtelijk en breed ingevuld artistiek-pedagogisch project en de uitwerking van de visie per graad.
- De aanwezigheid van een informele overlegcultuur en het formele belangenoverlegcomité.
- De algemene, open atmosfeer en betrokkenheid van alle medewerkers naar leerlingen, ouders en publiek.

6.2 Wat kan de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het garanderen van het pedagogisch comfort in de wijkafdelingen.
- Het versterken van de vakgroepwerking.
- Het stimuleren van de horizontale en verticale samenhang binnen het georganiseerde onderwijsaanbod.
- Het verder ontwikkelen van een doelgerichte en haalbare zelfevaluatie in de middelbare graad.
- Het initiëren van de zelfevaluatie in de hogere graad naar analogie met de evaluatiepraktijk in lagere en middelbare graden.
- Het opbouwen van een transparante, valide en betrouwbare evaluatiepraktijk in de optie monumentale kunsten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het ontwikkelen van een gedragen visie op professionalisering en deskundigheidsbevordering.
- Het uitwerken van een nascholingsplan op een systematische, strategische en structurele wijze.
- Het verdiepen van de visie op evalueren en dit thema planmatig ontwikkelen eventueel binnen een mogelijk toekomstige kerngroep.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het stimuleren vanuit de directie van ontwikkelingen en onderzoek naar artistiek pedagogisch-didactische innovaties.
- Het koppelen van de visie aan concrete, in de tijd afgebakend actieplannen ook via formeel intern overleg.
- Het versterken van de participatieve besluitvorming binnen het leiderschap door de groep of een kernteam er mee in te betrekken.
- Het bewust en aangestuurd verhogen van de interactie tussen de verschillende klassen.

6.3 Wat moet de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het aanbieden van een volledig en evenwichtig onderwijsaanbod in de opties monumentale kunsten annex kunstgeschiedenis.
- Het rapporteren van de evaluatie aan de leerlingen in de opties monumentale kunsten annex kunstgeschiedenis zoals de regelgeving bepaalt.

Wat betreft de regelgeving

- De jaarlijkse officiële goedkeuring van het nascholingsplan (cf. kwaliteitsdecreet).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - voor **beeldende kunst** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor kunstgeschiedenis, monumentale kunst.
- voor de **erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **21-01-2020** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Dirk ROMBAUT de inspecteur-verslaggever	Patrick HUYBRECHTS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de academie	